

REFORMA SYSTEMU KIEROWANIA I DOWODZENIA **SIŁAMI ZBROJNYMI RP**

Szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego
Stanisław Koziej

Główne kierunki rozwoju Sił Zbrojnych RP na lata 2013-2022*

Priorytety organizacyjne i modernizacyjne

PRIORYTETY
ORGANIZACYJNE

Reforma systemu
kierowania i dowodzenia
SZ RP

Konsolidacja
organizacyjna
wyższego szkolnictwa
wojskowego

* postanowienie Prezydenta RP
**o Głównych kierunkach
rozwoju Sił Zbrojnych**
Rzeczypospolitej Polskiej i ich
przygotowań do obrony na lata
2013-2022;
wydane 8 listopada 2011 r.

PRIORYTETY
MODERNIZACYJNE

Doskonalenie obrony
powietrznej, w tym
budowa obrony
przeciwrakietowej

Rozwój
z informatyzowanych
systemów walki i
wsparcia

Zwiększenie
mobilności wojsk
lądowych, głównie
śmigłowej

Podstawowe funkcje kierowania i dowodzenia

KIEROWANIE I DOWODZENIE

Planowanie strategiczne

- Programowanie utrzymania **i rozwoju sił zbrojnych**
- **Planowanie użycia sił zbrojnych**
- Planowanie wszechstronnego zabezpieczenia i wsparcia
- Nadzór i ocena realizacji planów i programów

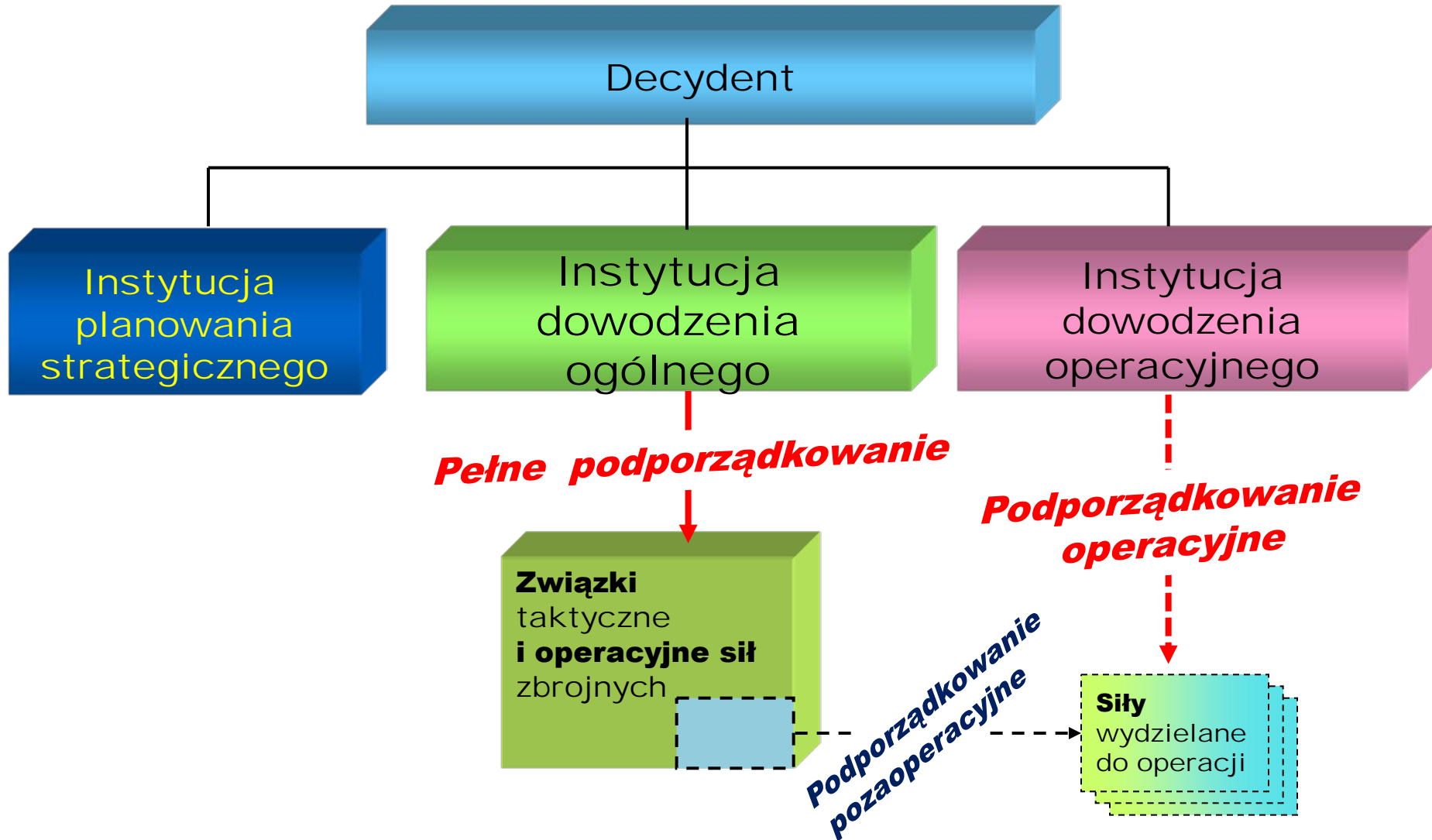
Dowodzenie ogólne (bieżące, bazowe, garnizonowe)

- **Utrzymanie sił zbrojnych**
- Organizacja szkolenia wojsk
- Zabezpieczenie logistyczne
- **Przygotowanie sił do działania**

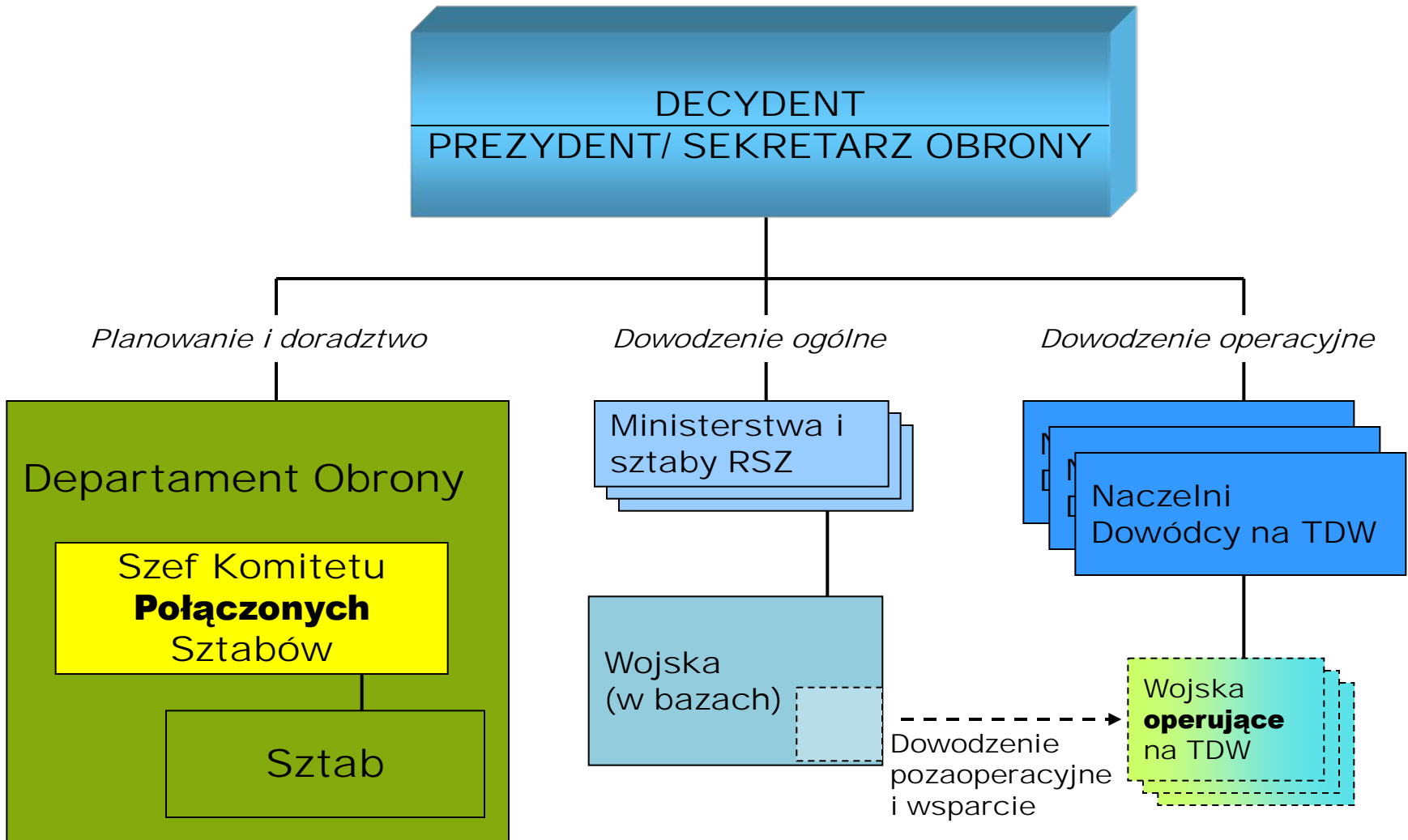
Dowodzenie operacyjne (polowe, na TDW, kryzysowe)

- Dowodzenie operacyjne w czasie pokoju
- Dowodzenie operacyjne w sytuacjach kryzysowych
- Dowodzenie operacyjne w czasie wojny
- Szkolenie dowództw operacyjnych

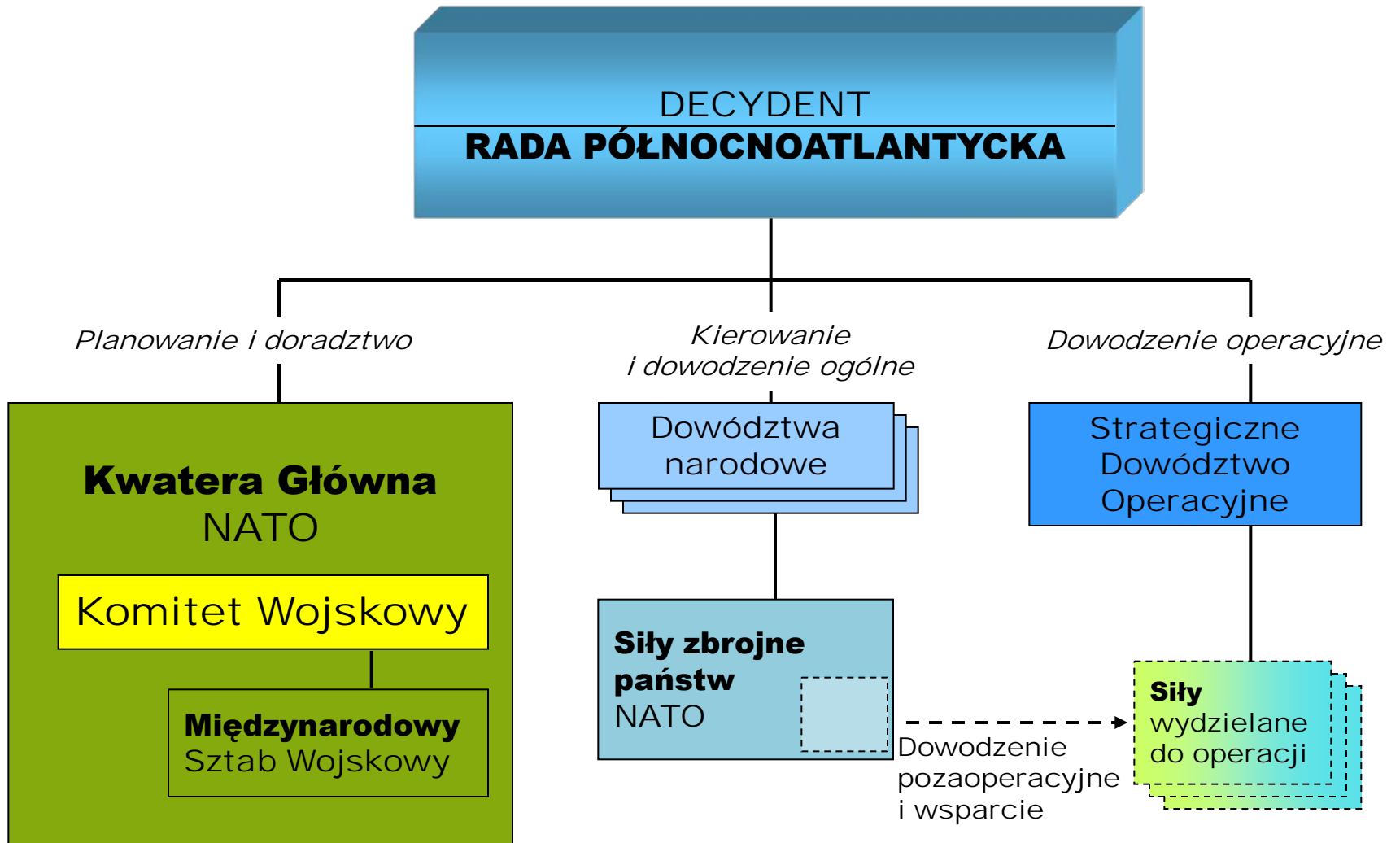
Uniwersalny model kierowania i dowodzenia

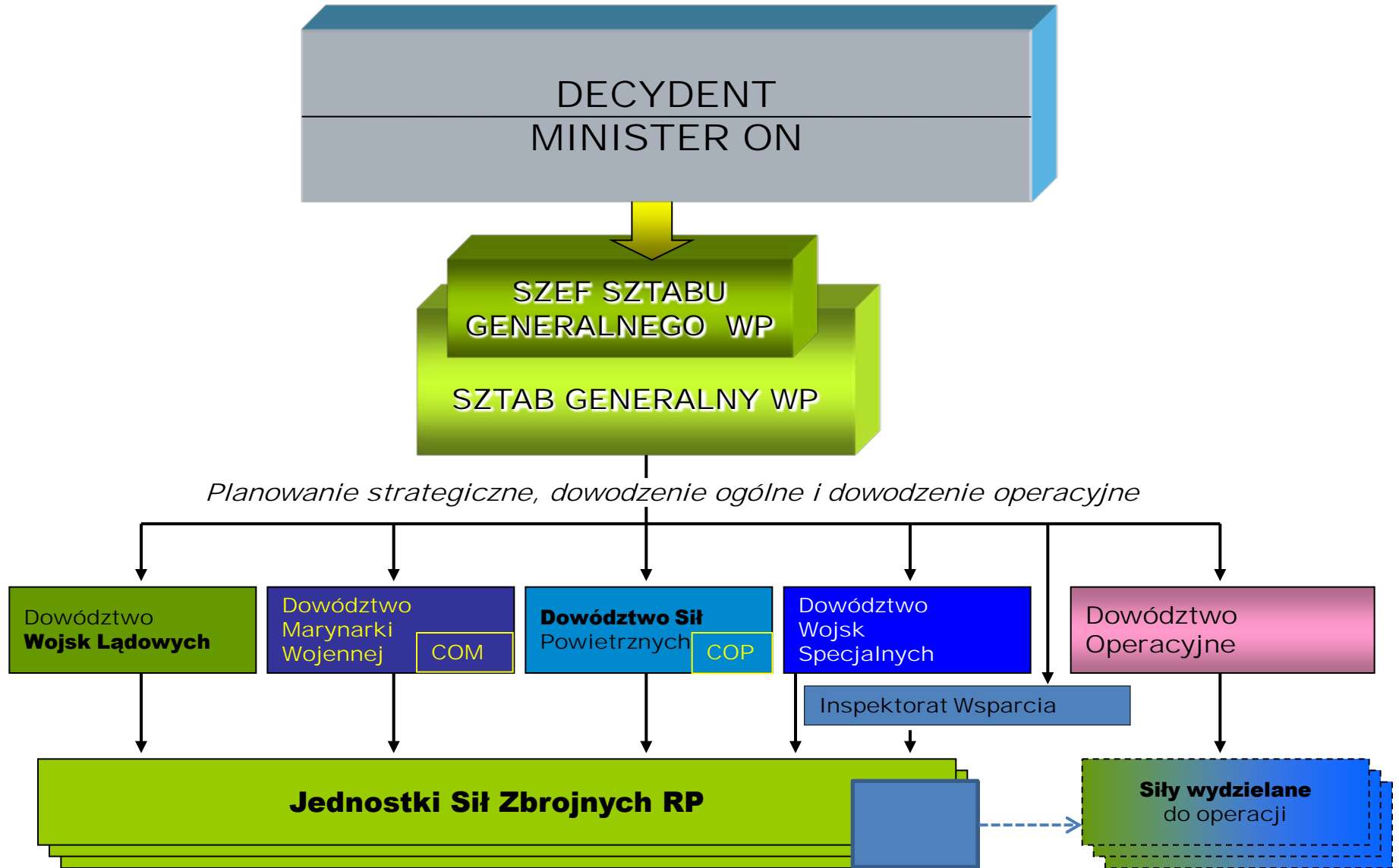
Kierowanie i dowodzenie w USA

Kierowanie i dowodzenie w NATO

Obecny system kierowania i dowodzenia w Wojsku Polskim

Racjonalna konsolidacja strategicznego systemu **dowodzenia wokół jego trzech podstawowych funkcji sprzężonych bezpośrednio z kierowaniem politycznym**, wraz z ujednoczeniem systemu na czas pokoju, kryzysu i wojny:

- planowanie strategiczne, doradztwo i nadzór nad **realizacją decyzji MON: *projektowanie wojska*** (Sztab Generalny WP),
- **bieżące dowodzenie ogólne: *utrzymywanie wojska*** (Dowództwo Generalne RSZ),
- dowodzenie operacyjne: ***użycie wojska*** (Dowództwo Operacyjne RSZ).

Wszystkie trzy instytucje **będą podlegać MON**, Szef SGWP (usytuowany w MON) **będzie organem pomocniczym dla ministra w bezpośrednim kierowaniu dwoma dowództwami**

Ideowy model SKiD

Minister Obrony Narodowej

Szef SGWP

**MINISTERSTWO OBRONY
NARODOWEJ**

SIŁY ZBROJNE

Dowódca
Generalny RSZ

Dowódca
Operacyjny RSZ

Organizacyjne przesłanki reformy

- **Zachwiana proporcja między liczebnością wojska i liczbą dowództw centralnych.** W ostatniej dekadzie wojsko zmniejszyło się niemal o połowę, a prawie dwukrotnie wzrosła liczba dowództw centralnych (z 4 do 7): *ubywało Indian, przybywało wodzów*
- Powielanie wielu podobnych funkcji centralnych (logistyka, kadry, finanse, administracja itp.), generujące **zbędne koszty**
- **Utrudnione, w stosunku do wzrastających potrzeb,** szkolenie w systemie „*joint*”
- Konsolidacja zracjonalizuje system, zmniejszy koszty **jego funkcjonowania, przywróci właściwe proporcje między „centralą i linią”** (pozwoli np. przesunąć etaty do jednostek liniowych), stworzy warunki do szkolenia w systemie „*joint*”

Wzmocnienie roli władzy cywilnej nad wojskiem

- **Zgodnie z obecną ustawą** (*kompromis z czasów sporu o cywilną kontrolę nad SZ*) szef SGWP dowodzi w imieniu MON: to prawne „**ubezwłasnowolnienie**” **cywilnego ministra**
- **Obecna ustawa bez upoważnienia konstytucyjnego hierarchizuje konstytucyjne organy** wojskowe, **ustanawiając nadrzędność jednego nad pozostałymi i oddzielając ich od władzy cywilnej.** To **rozwiązanie z pierwszego etapu wdrażania cywilnej kontroli nad SZ:** ograniczone tylko do ustanowienia cywilnego ministra, z utrzymaniem **autonomiczności najwyższego organu wojskowego**
- **Reforma wzmocni rolę i odpowiedzialność cywilnej/politycznej władzy (kontroli) nad wojskiem**

Przywrócenie strategicznej roli SGWP

- **Szef SGWP odpowiada za planowanie i realizację (zarówno operacyjną, jak i preparacyjną), nadzoruje i sprawozdaje władzy politycznej efekty tych działań (sam sobie „sterem, żeglarzem, okrętem”).** Taka **omnipotencja kompetencyjna osłabia zdolności SGWP** w jego podstawowej roli jako **strategicznego planisty**
- **Niektórzy ministrowie próbowali przełamać uzależnienie tylko od jednego najwyższego organu wojskowego; stawiało to dowódców strategicznych przed **dylematem lojalności**: szef SGWP czy MON**
- Dowodzenie przez Szefa SGWP to jeden z systemowych **wyjątków w całej historii wojska** (nie tylko polskiego)
- **Reforma przywraca właściwą, klasyczną rolę SGWP i wzmacnia jego kompetencje strategiczne**

Ujednoczenie systemu dowodzenia na czas pokoju i wojny („P” i „W”)

- Dzisiaj organizacja dowodzenia na czas „P” i „W” jest **diametralnie różna**
- System wojenny, w tym Naczelne Dowództwo SZ, **organizować ma się dopiero w stanie wojennym (w najtrudniejszym momencie, „*pod ogniem*”)**
- **Sztab Generalny WP, jako najważniejszy, strategiczny organ pomocniczy najwyższych władz państwa, byłby na potrzeby wojenne reorganizowany i kształtowany na nowo także dopiero w czasie wojny**
- Brak w czasie „P” organu dowodzenia, który **przygotowywałby się do roli NDSZ**
- Reforma wprowadzi jednolity system dowodzenia w czasie pokoju, kryzysu i wojny. Zawczasu wskazywany **będzie kandydat na NDSZ**

Uwarunkowania konstytucyjne (1)

- **Istniejący dziś system wprowadzony został przed wejściem w życie obecnej Konstytucji.** „Mała Konstytucja” nieco inaczej traktowała najwyższe organy dowodzenia, wyróżniając wówczas szefa SGWP
- Obecna Konstytucja traktuje jednakowo **wszystkie najwyższe organy wojskowe.** **Nic nie mówi, że Szef SGWP ma dowodzić SZ.** Wręcz przeciwnie: dowodzącymi z nazwy są tylko dowódcy rodzajów SZ
- **Projektowana reforma dostosowuje więc „przedkonstytucyjne” rozwiązania** organizacyjne i funkcjonalne do obecnego zapisu **konstytucyjnego. Prezydent powołuje Szefa SGWP i dowódców RSZ w tej samej procedurze** (czyli jako równych sobie)

Uwarunkowania konstytucyjne (2)

- Konstytucja mówi o dowódcach RSZ w rozumieniu ogólnym, a nie jednostkowym; nie o dowódcach konkretnych rodzajów SZ, co jest **zupełnie naturalne, bo RSZ (i ich nazwy) są kategoriami umownymi i często się zmieniają**
- **Nie wymieniając ich z nazwy własnej, umożliwia dzięki temu dostosowywanie systemu dowodzenia do zmieniających się potrzeb bez konieczności zmiany samej Konstytucji**
- **Ustanowieni projektowaną reformą dowódcy są właśnie dowódcami rodzajów SZ w rozumieniu konstytucji, tylko że połączonymi, dowodzącymi formacjami z różnych RSZ (*podobnie jest np. z ministrami, którzy w praktyce często kierują jednocześnie kilkoma działami administracji rządowej; analogia do systemu „joint” w wojsku*)**

Kwestia symbolicznego „pierwszego żołnierza”

- **„Pierwszym żołnierzem” będzie Szef SGWP, jako pomocniczy organ („prawa ręka”) ministra ON w kierowaniu najwyższymi dowódcami, usytuowany w MON i będący przedstawicielem SZ RP w organach sojuszniczych.**
- **Dzisiaj MON (władza polityczna) nie ma wyspecjalizowanego, kompetentnego organu pomocniczego w kierowaniu najwyższym dowództwem wojskowym!!! Nie ma warunków, aby kompetentnie oceniać i weryfikować praktyczne dowodzenie SZ przez szefa SGWP!!!!** (*stąd czasami pojawiały się „protezy” w postaci doradców wojskowych MON!!!*)
- **Zgodnie z reformą rolę tę będzie pełnił właśnie szef SGWP, wzmacniając merytorycznie siłę kierowniczą MON w stosunku do wojska**

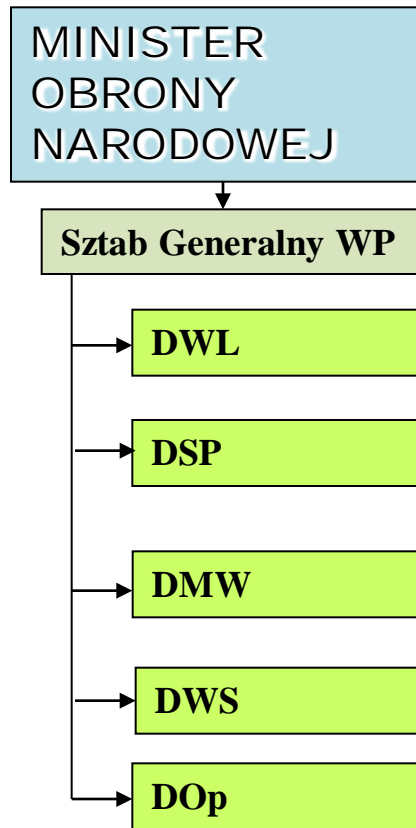

Podsumowanie: zakładane główne efekty reformy

- Poprawa **jakości planowania strategicznego** poprzez uwolnienie SGWP od zajmowania się sprawami bieżącymi
- Urealnienie i merytoryczne **wzmocnienie cywilnej kontroli nad SZ**: SGWP organem pomocniczym MON w kierowaniu dowódcami wojskowymi
- Stworzenie warunków do **szkolenia w systemie „joint”** – co jest podstawowym wymaganiem **współczesnych operacji wojskowych**
- Ujednolicenie systemu dowodzenia **na czas pokoju, kryzysu i wojny**
- **Zmniejszenie kosztów** funkcjonowania centralnych organów kierowania i dowodzenia oraz **kadrowe wzmocnienie jednostek liniowych**

Przekształcenie SKiD w 2013 r.

Obecnie:

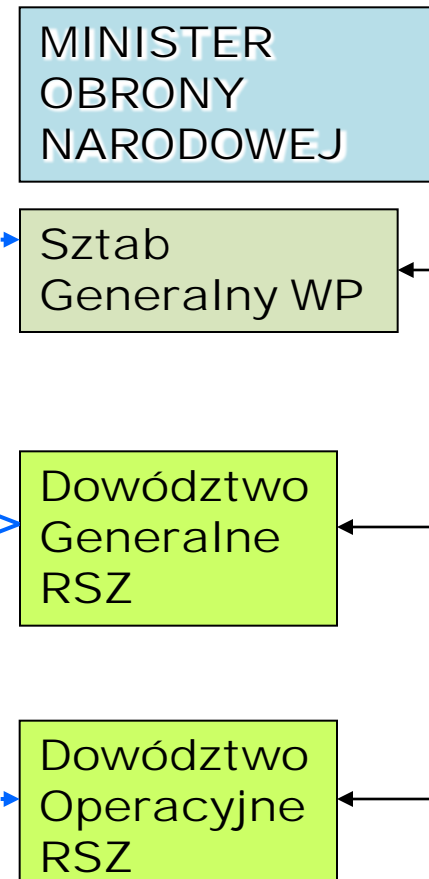
Przekształcenie w organ planowania

Konsolidacja (połączenie)

Poszerzenie kompetencji (ND na czas „W”)

Po reformie (od 2014 r.):

2013 rok

2014 rok

Dziękuję